

10 kwietnia 2019 r.

Szanowny Pan
Łukasz Szumowski
Minister Zdrowia

List otwarty i wspólne stanowisko ekspertów Ogólnopolskiego Programu Zwalczenia Grypy i organizacji pacjenckich w sprawie szczepień przeciw grypie

Szanowny Panie Ministrze,

W ramach Ogólnopolskiego Programu Zwalczenia Grypy od lat przekonujemy polskie społeczeństwo jak ważna jest profilaktyka grypy. Bardzo doceniamy dotychczasowe działania Ministerstwa Zdrowia w tym zakresie, a szczególnie wprowadzenie finansowania szczepień przeciw grypie w ramach otwartej refundacji aptecznej u osób powyżej 65 roku życia.

Jednocześnie wraz z organizacjami skupiającymi pacjentów chcielibyśmy zaapelować o dalsze działania na rzecz szerszego wsparcia seniorów, szczególnie tych po 75 roku życia.

Do najważniejszych powodów, dla których należy rozważyć wprowadzenie bezpłatnych szczepień dla tej grupy osób, należy zaliczyć następujące fakty, dotyczące tej populacji:

- Postępująca niepełnosprawność i utrata samodzielności** – wśród osób starszych, które były hospitalizowane z powodu choroby o ostrym przebiegu, w tym grypy, u 35% zaobserwowano pogorszenie funkcjonowania (nowa niepełnosprawność). Tylko 30% tych pacjentów wróciło do stanu zdrowia sprzed choroby w ciągu roku. Według danych Najwyższej Izby Kontroli liczba seniorów niezdolnych do samodzielnej egzystencji, potrzebujących opieki środowiskowej wynosi ok. 2 mln i systematycznie rośnie. Ze względu na brak środków w samorządach objętych opieką jest jedynie 1,49% seniorów.
- Wzrost liczby hospitalizacji** – zapadalność seniorów na grypę zwiększa wydatki na opiekę szpitalną. Prawdopodobieństwo ciężkich, wymagających hospitalizacji powikłań grypy już po 65 roku życia wzrasta niemal 3-krotnie. Pacjenci powyżej 75 roku życia dodatkowo charakteryzują się również gorszą wentylacją płuc, co w przypadku zachorowania na grypę, sprzyja nadkażeniom bakteryjnym i poważnym, kończącym się najczęściej leczeniem szpitalnym, zapaleniom płuc.
- Wzrost liczby zgonów** – grypa, a w szczególności jej powikłania są w przypadku osób starszych chorobą śmiertelną. W niektórych sezonach epidemicznych, aż 80% wszystkich zgonów stanowią osoby po 60 roku życia. Wprowadzenie bezpłatnych szczepień dla osób powyżej 75 roku życia może zapobiec wielu zgonom.
- Współwystępujące choroby przewlekłe** – grypa jest szczególnie groźna dla pacjentów z chorobami przewlekłymi, którymi obarczone jest 92,5% Polaków powyżej 70 roku życia. Polacy powyżej 75 roku życia cierpią średnio na 4 choroby przewlekłe jednocześnie w tym: choroby układu krążenia, choroby płuc, nowotwory i cukrzycę.

5. **Spadek odporności** – problemem związanym z zapadalnością na grypę u osób starszych jest również znacznie obniżona odporność organizmu. Gwałtownie spada ona po 65 roku życia, co jest spotęgowane przez choroby przewlekłe oraz przyjmowane przez seniorów leki na te choroby. Spadek odporności wywołują również u seniorów nowoczesne terapie biologiczne i naświetlania w terapii nowotworów.
6. **Brak środków finansowych** – seniorzy to jednocześnie najuboższa grupa pacjentów, której nie stać często na leczenie, a rzadko kiedy na podejmowanie działań profilaktycznych. Według danych GUS z maja 2017 roku blisko 1/3 seniorów żyje w ubóstwie. Jak wynika z danych ZUS statystyczny emeryt żyje za 2 570 złotych brutto w przypadku mężczyzn i 1 550 złotych brutto w przypadku kobiet. Jednocześnie co piąty senior nie wykupuje leków ze względu na brak środków.

Z ww. powodów nie tylko działania edukacyjne, ale również wsparcie w dążeniu do uzyskania bezpłatnego dostępu do szczepień ochronnych powinny przyświecać najważniejszym organom administracyjnym w Polsce stojącym, zarówno na straży bezpieczeństwa epidemiologicznego naszego kraju, jak również rozsądnego dysponowania budżetem przeznaczonym na zdrowie.

W obecnej sytuacji, naturalnym krokiem wspierającym wyszczepialność przeciw grypie, w tej grupie ryzyka, wydaje się być umieszczenie szczepionek przeciw grypie na liście leków dla seniorów 75 plus, kat. „S”, które mogą być przepisywane bezpłatnie, w zakresie wskazań refundacyjnych.

Dlatego też wspólnie apelujemy o wprowadzenie tego rozwiązania.

Z wyrazami szacunku,

prof. dr hab. n. med. Adam Antczak
Przewodniczący Rady
Naukowej Ogólnopolskiego
Programu Zwalczenia Grypy

Z wyrazami szacunku,

Anna Śliwińska
Prezes Zarządu Głównego
Polskiego Stowarzyszenia
Diabetyków

Z wyrazami szacunku,

Stanisław Maćkowiak
Prezes Federacji Pacjentów
Polskich

OPRACOWANO NA PODSTAWIE:

1. Robert Suszko Stan zdrowia oraz potrzeby zdrowotne i opiekuńcze ludzi starych. Studia BAS Nr 2(30) 2012, s. 29–58. <http://www.bas.sejm.gov.pl/>
2. Boyd M, et al. J Am Geriatr Soc, 2008, 56(12): 2171-79.
3. Usługi opiekuńcze świadczone osobom starszym w miejscu zamieszkania Lata 2015-2017, raport Najwyższej Izby Kontroli, czerwiec 2018r. <https://www.nik.gov.pl/plik/id,17330,vp,19898.pdf>
4. Prevention and Control of Influenza. Recommendations of the Advisory Committee on Immunization Practices (ACIP), 2010. MMWR Recomm Rep, 2010;59 (RR-7):1-64; 2.
5. Barker WH. et al. Arch Intern Med, 1982;142(1):85-9.
6. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej za rok 2015 i 2017: <https://das.mpips.gov.pl/source/Informacja.pdf>, https://www.gov.pl/documents/1048151/1060973/Informacja_o_sytuacji_os%C3%B3b_starszych_za_2017.pdf/1d23a7b9-4f2f-1a92-41d1-5bf51598d261